

Syroka, Andrzej

Sekcja Historii Nauki i Kultury przy Oddziale Wrocławskim Polskiego Towarzystwa Historycznego

---

Medycyna Nowożytna 1/1, 153-155

1994

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA ŻYCIA NAUKOWEGO

Andrzej Syroka

Sekcja Historii Kultury i Nauki przy Oddziale Wrocławskim Polskiego Towarzystwa Historycznego

W latach 1985–1990 wielu przedstawicieli wrocławskiego środowiska naukowego brało udział w organizowanych przez doc. Zofię Podgórecką-Klawe, kierującą Pracownią Historii Medycyny IHNOiT PAN w Warszawie, sympozjach metodologicznych. Spotkania wielu badaczy z różnych ośrodków naukowych w kraju wykazały, iż problematyka historii nauki budzi żywe zainteresowanie. Z inicjatywy pracowników Filii wrocławskiej IHNOiT PAN – Pracowni Historii Medycyny oraz Zespołu ds. Muzeum Farmacji AM we Wrocławiu, podjęto rozmowy z władzami Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego we Wrocławiu, reprezentowanymi przez prof. dr hab. Teresę Kulak, w sprawie powołania nowej Sekcji przy oddziale regionalnym wymienionego Towarzystwa, poświęconej problematyce historii kultury i nauki. Do udziału w pracach Sekcji zaproszono dr hab. Bogdana Roka, wicedyrektora Instytutu Historii Uniwersytetu Wrocławskiego, którego poproszono o przewodniczenie jej pracom.

W graniu 1991 roku odbyło się zebranie założycielskie Sekcji Historii Kultury i Nauki. Do członków założycieli należeli: prof. dr hab. Krystyn Matwijowski, dyrektor Instytutu Historycznego UW., prof. dr hab. Tadeusz Heimrath, prorektor Akademii Medycznej we Wrocławiu, długoletni prezes wrocławskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji, dr hab. Bogdan Rok, dr hab. Rościsław Żerelik i dr Jerzy Maroń z Instytutu Historycznego UW., dr Bożena Płonka-Syroka z Filii wrocławskiej IHNOiT PAN, dr Tadeusz Srogosz z Zakładu Historii Medycyny Akademii Medycznej w Łodzi, dr Jaromir Jeszke z Zakładu Historii Nauk Medycznych Akademii Medycznej w Pozna-

niu, dr Marek Cetwiński z Instytutu Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie, mgr Andrzej Syroka z Zespołu ds. Muzeum Farmacji AM we Wrocławiu. Wybrano zarząd Sekcji Historii Kultury i Nauki przy Oddziale wrocławskim PTH. Prezesem Sekcji został dr hab. Bogdan Rok, sekretarzem mgr Andrzej Syroka. Postanowiono organizować regularne spotkania w gmachu Instytutu Historii UW. przy ul. Szewskiej 49, we czwartki o godz. 17-tej.

W latach 1992–1993 odbyło się jedenaście spotkań naukowych, poświęconych szerokiej gamie problemów z zakresu historii nauki, kultury, metodologii, także z udziałem gości zagranicznych. Sekcja Historii Kultury i Nauki przewiduje udział w organizowanym w 1994 roku we Wrocławiu Krajowym Zjeździe Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji.

Dotychczasowa tematyka spotkań naukowych Sekcji była odbiciem zainteresowań jej członków. Obejmowała szeroki zakres tematów, dotyczących takich zagadnień jak: wiedza i umysłowość, doktryny medyczne, reformy sanitarne, psychologia a historia, metodologia historii a metodologia socjologii. Wygłoszono następujące referaty:

- doc. dr hab. Józef Szczepaniec: *Rola książki w kulturze polskiej XVIII wieku* (20 XI 1991 r.),
- dr Bożena Płonka-Syroka: *Doktryny medyczne nurtu heremtycznego – struktura, geneza, uwarunkowanie recepcji* (22 II 1992 r.),
- ks. prof. Kazimierz Dola: *Wpływ Kościoła katolickiego na rozwój kultury europejskiej w okresie średniowiecza i w epoce nowożytnej* (16 IV 1992 5r.),
- prof. dr hab. Julian Janczak: *Początki choroby francuskiej we Wrocławiu. Z dziejów obyczajów* (2 VI 1992 r.),
- mgr Krzysztof Ruchniewicz: *Antropologia historyczna w piśmiennictwie niemieckim* (12 XI 1992 r.),
- dr Marek Cetwiński: *Richard van Dulmen – uwagi uzupełniające* (12 XI 1992 r.),
- prof. dr Richard van Dulmen: *Historia kultury. Problemy i zadania* (27 XI 1992 r.),
- dr Bożena Płonka-Syroka: *Mesmeryzm. Od astrologii do bioenergoterapii* (13 II 1993 r.),
- dr Tadeusz Srogosz: *Problemy sanitarno-zdrowotne w działalności administracji Rzeczypospolitej w okresie stanisławowskim* (25 II 1993 r.),
- dr Andrzej Zybortowicz: *Spontaniczny a sterowany przebieg procesów społecznych. Czy można manipulować wielką transformacją ustrojową?* (17 VI 1993 r.).

Spośród wymienionych referatów pięć bezpośrednio wiązało się z historią medycyny. Prof. dr hab. Julian Jańczak z PAN we Wrocławiu przedstawił problem epidemii chorób wenerycznych w renesansowej stolicy Śląska. Omówił reakcje społeczne wobec nowej, nieznaney dotychczas choroby oraz instytucjonalne formy jej zwalczania. Ukazał także próby zapobiegania rozprzestrzenianiu się epidemii chorób wenerycznych. Dr Bożena Płonka-Syroka z PAN we Wrocławiu przedstawiła dwie kolejne prace dotyczące niematerialistycznego nurtu w rozwoju europejskiej medycyny nowożytnej. Pierwsza z nich dotyczyła genezy i struktury doktryn Paracelsusa, Hahnemanna i Mesmera oraz ich recepcji w europejskiej myśli medycznej do połowy XIX stulecia. Druga poświęcona była poglądom Franza Antona Mesmera i ich inspirującej roli w rozwoju XIX-wiecznej psychiatrii i psychologii klinicznej. Dr Tadeusz Srogosz z Akademii Medycznej w Łodzi przedstawił tezy swojej rozprawy habilitacyjnej poświęconej działalności administracji Rzeczypospolitej w okresie stanisławowskim w dziedzinie problematyki sanitarno-zdrowotnej. Dr Marek Cetwiński z Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie podjął problem stosunku władz kościelnych w okresie średniowiecza do kobiet zielarek zajmujących się leczeniem. Swoje rozważania oparł na publikacjach reprezentujących krąg niemieckich antropologów kultury.

Na posiedzeniach Sekcji prezentowano także nowości bibliograficzne z zakresu historii nauki i kultury.

Wiesław Suder

Międzynarodowy Kongres: *Medycyna starożytna w kontekście społeczno-kulturowym*, Lejda 13–15 kwietnia 1992

Badania nad historią rodziny, mentalnością, historią ciała ludzkiego zaznaczają się w ostatnim czasie w istotny sposób w studiach nad starożytnością grecko-rzymską. Znaczna ich część wiąże się, w większym bądź mniejszym stopniu, z problemami zdrowia i choroby oraz medycyną w społeczeństwach antycznych. Tak stan rzeczy z konieczności zrodził potrzebę interdyscyplinarnych spotkań naukowych międzynarodowej społeczności badaczy. Jednym z nich był zorganizowany przez Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu w Lejdzie kongres, poświęcony medycynie starożytnej w kontekście społeczno-kul-